

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет:

Специалност: (код и наименование)

СЛС	1	1	0	1	0	5	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина: Д 3 3 5

История на полската литература – II част

Преподавател: гл. ас. д-р Кристиян Янев

Асистент: хон. ас. Венеса Начева

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	45
	Семинарни упражнения	45
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		90
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект (курсова работа)	60
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	60
Обща извънаудиторна заетост		120
ОБЩА ЗАЕТОСТ		210
Кредити аудиторна заетост		3
Кредити извънаудиторна заетост		4
ОБЩО ЕКСТ		7

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
2.	Тестова проверка/ колоквиум	20%
3.	Изпит (с представяне на курсова работа)	60%

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът от лекции и семинарни упражнения проследява културната и литературната специфика на Полското просвещение, романтизъм и позитивизъм. Коментират се ключовите процеси, жанрови особености и представители от средата на XVIII до втората половина на XIX век. Разглеждат се художествените направления, естетическите и философските програми на творците в трите литературноисторически периода и влиянието им върху формирането на национални и литературни митове. Открояват се българската рецепция на творби от периода, както и актуалните интерпретации и вписвания на трите разглеждани епохи в съвременния полски културен контекст.

Предварителни изисквания:

- Знания за предходните периоди от историята на полската литература;
- Общи познания за литературните епохи и направления от XVIII и XIX в. от други литературоведски дисциплини като „История на славянските литератури“ и „Антична и западноевропейска литература“.

Очаквани резултати:

Очаква се студентите да познават основните художествени тенденции и творчеството на ключови автори от обхванатите в дисциплината периоди, както и да се ориентират в общите процеси на националната култура и литература от средата на XVIII до втората половина на XIX в.

Учебно съдържание – лекционен курс

№	Тема:	Хорариум
1.	Политически упадък на полската държавност и подялби на страната. Литературни модели, обществени проекти и институции на просвещенската култура.	3
2.	Класицизъм, сантиментализъм и рококо – характеристики, жанрове, теми. Представители: Адам Нарушевич („Оди“, „Сатири“), Станислав Трембецки („Софиувка“) и Юзеф Шимановски („Писма за вкуса“).	3
3.	Развитие на прозата през Просвещението: романите „Приключенията на Миколай Дошвядчински“ на Игнаци Кращицки и „Ръкопис, намерен в Сарагоса“ на Ян Потоцки.	3
4.	Националната съдба и романтическата идея – философски, тематични и естетически специфики на Полския романтизъм. Ноемврийското въстание и Великата емиграция.	3

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

5.	Творчеството на Адам Мицкевич. Историзъм и фолклоризъм: „Задушница“ – част II и IV, исторически поеми „Гражина“ и „Конрад Валенрод“.	3
6.	Творчеството на Адам Мицкевич. Филарети и филмати. Месианизъм и профетизъм: „Задушница“ – част III, „Книги на полския народ и полското пилигримство“.	3
7.	Творчеството на Юлиуш Словацки в контекста на епохата. Драматургия: „Лила Венета“, „Баладина“, „Кордиан“.	3
8.	Творчеството на Юлиуш Словацки. Историсофски концепции: „Генезис от духа“, „Крал Дух“.	3
9.	Творчеството на Зигмунт Крашински. Историсофски и месианистични визии: „Иридион“, „Небожествена комедия“, „Псалми на бъдещето“.	3
10.	Творчеството на Циприан Камил Норвид. Поетически език и философия, отношение към романтичката традиция: „Роялът на Шопен“, „Vade-mecum“, „Прометидион“.	3
11.	Обществената и културната ситуация след Януарското въстание. Литературната програма на Полския позитивизъм; периодизация и представители. Основни теми, топоси и герои; социална проблематика; жанрови особености.	3
12.	Развитие на позитивистичната проза – романите на Болеслав Прус („Кукла“, „Еманципантки“, „Предна стража“).	3
13.	Развитието на позитивистичната проза – романите на Елиза Ожешкова („Меир Езофович“, „Край Неман“, „Простакът“).	3
14.	Историческата белетристика през втората половина на XIX в.: полската история в романите на Юзеф Игнаци Крашевски („Старинно предание“) и Хенрик Сенкевич (трилогия за полския XVII в., „Кръстоносци“). Отношение на позитивистите към историческия роман; спорът между Болеслав Прус и Хенрик Сенкевич. Античност и препратки към съвременността в „Quo Vadis“ и „Фараон“.	3
15.	Национални и литературни митове, формирани през XIX в. Влияние на полската месианистична идея върху колективната идентичност. Рецепция на романтичната и позитивистичната литература.	3

Учебно съдържание – семинарни упражнения

№	Тема:	Хорариум
1.	Развитие и значение на периодиката през Просвещението – сп. „Монитор“ и публицистиката през втората половина на XVIII в.	3
2.	Творчеството на Игнаци Крашицки: „Мишеида“, „Монахомахия“, „Басни и притчи“.	3
3.	Сантиментализъм в полската поезия: Франчишек Карпински („Идили“), Франчишек Дионизи Княжнин.	3

4.	Критически дискусии около новото направление – спорът между класицисти и романтици в текстовете на Кажимеж Броджински, Ян Шнядецки, Маурици Мохнацки.	3
5.	Романтически идеи в творчеството на Адам Мицкевич; фолклор и баладични мотиви: „Балади и романи“.	3
6.	Творчеството на Адам Мицкевич; ориентализъм и неосарматизъм: „Кримски сонети“, „Фарис“, „Пан Тадеуш“.	3
7.	Романтически идеи в поезията на Юлиуш Словацки: лирика и поеми („Час на размисъл“, „Арабин“).	3
8.	Творчеството на Юлиуш Словацки. Месианизъм и религиозни мотиви в „Анхели“ и „Бащата на чумавите“. Интересът към Изтока (Сибир и Светите земи).	
9.	Украинската школа в Полския романтизъм. Антони Малчевски („Мария“) и Северин Гошчински („Каньовският замък“). Ролята на Кресите в полската романтическа култура.	3
10.	Комедиографията на Александер Фредро („Девичи обети“, „Отмъщение“, „Дами и хусари“). Драматургични особености и теми в контекста на романтическата литература от периода.	3
11.	Позитивизъм в полската литература. Програми и дискусии върху новите литературни явления. Публицистиката на Елиза Ожешкова, Александер Швентоховски, Хенрик Сенкевич.	3
12.	Развитието на позитивистичната проза: ранното творчество на Хенрик Сенкевич („Янко музикантът“, „Пазачът на фара“).	3
13.	Развитието на позитивистичната проза: новелите на Мария Конопницка („Мендел Гдански“, „Общинско милосърдие“, „Госпожица Флорентина“). Образът на детето в прозата на периода.	3
14.	Поезията през позитивистичния период: основни идеи, теми и проблеми в лирическото творчество на Мария Конопницка.	3
15.	Развитие на поезията през позитивистичния период: основни идеи, теми и проблеми в творчеството на Адам Асник.	3

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Литературни модели, обществени проекти и институции на просвещенската култура.
2.	Класицизъм – характеристики, жанрове, теми. Поетическото творчество на Адам Нарушевич и Станислав Трембецки.
3.	Сантиментализъм и рококо – характеристики, жанрове, теми. Поетическото творчество на Франчишек Карпински и Франчишек Дионизи Княжнин.
4.	Творчеството на Игнаци Крашицки в контекста на просвещенската литература.
5.	Развитието на романа през епохата на Просвещението – „Приключенията на Миколай Дошвядчински“ и „Ръкопис, намерен в Сарагоса“.

6.	Националната съдба и романтичката идея – философски и естетически специфики на Полския романтизъм.
7.	Критически дискусии около новото направление – спорът между класицисти и романтици.
8.	Творчеството на Адам Мицкевич – теми, жанрове, философски и историософски концепции; месианистични визии.
9.	Творчеството на Юлиуш Словацки – теми, жанрове, философски и историософски концепции; месианистични визии.
10.	Творчеството на Зигмунт Крашински – теми, жанрове, философски и историософски концепции; месианистични визии.
11.	Творчеството на Циприан Норвид – поетически език и философия; отношение към романтичката традиция.
12.	Украинската школа в Полския романтизъм. Творчеството на Антони Малчевски и Северин Гошчински. Кресите в полската култура.
13.	Комедиографията на Александер Фредро – драматургични особености и теми в контекста на романтичката литература.
14.	Обществена и културна ситуация след Януарското въстание. Литературна програма на позитивизма: периодизация, представители и основни идеи.
15.	Жанрови и тематични особености на позитивистичната проза. Новелите на Хенрик Сенкевич и Мария Конопницка.
16.	Жанрови и тематични особености на позитивистичната проза. Романовото творчество на Елиза Ожешкова.
17.	Жанрови и тематични особености на позитивистичната проза. Романовото творчество на Болеслав Прус.
18.	Историческият роман през втората половина на XIX в.: Ю. И. Крашевски и Хенрик Сенкевич. Отношение на позитивистите към историческия роман. Б. Прус.
19.	Поезията през позитивистичния период – основни идеи, теми и проблеми в творчеството на Адам Асник.
20.	Поезията през позитивистичния период – основни идеи, теми и проблеми в лиричкото творчество на Мария Конопницка.

Библиография

Основна:

Бахнева, Калина. *Елада и Рим в полската литература през XIX и XX век*. София: Парадигма, 2020.

Биолчев, Боян. *Отвъд мита. А. Б. Мицкевич – между осанката на пророка и hoto ludens*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1995.

Григорова, Маргрета. *Хоризонти и пътица на полската идентичност*. Велико Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“, 2002.

Григорова, Маргрета, Янев, Кристиан (съст.). Полските романтици. – *Литературен вестник*, бр. 41, 2022.

Карагъзов, Панайот. *Календари, мъченици и поети*. София: УИ „Св. Кл. Охридски“, 2010.

Карагъзов, Панайот. *Някогашните славяни днес*. София: Славика, 1997.

Николай Даскалов. *Оспорвани шедьоври. Сенкевич, Прус, Жеромски*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1994.

Пенев, Боян. *Западноевропейската романтика и нейните отражения в славянските литератури*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2013.

Риков, Камен. *Зубър, видра и паун. Антология на полската литература от Средновековието до Просвещението*. София: Астерим, 2008.

Риков, Камен. *Два зубъра и муза. Полската литература XV–XVIII век. Епохи, автори, текстове*. София: Балкани, 2014.

Janicka, Anna. *Tradycja i zmiana. Literackie modele dziewiętnastowieczności: pozytywizm i „obrzeża”*. Białystok: Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku, 2015.

Klimowicz, Mieczysław. *Oświecenie. Wielka historia literatury polskiej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2024 (и предишни издания).

Lyszczyna, Jacek. *Wykłady z romantyzmu*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2019.

Markiewicz, Henryk. *Pozytywizm. Wielka historia literatury polskiej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2005.

Nasiłowska, Anna. *Historia literatury polskiej*. Warszawa: IBL, 2022.

Witkowska, Alina, Przybylski, Ryszard. *Romantyzm. Wielka historia literatury polskiej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2022 (и предишни издания).

Допълнителна:

Бахнева, Калина. *Преселението на художественото слово. Полският романтизъм и модернизъм и френският символизъм в българския поетически контекст от края на XIX до 20-те години на XX век*. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1993.

Кшижановски, Юлиан. *История на полската литература*. София: „Наука и изкуство“, 1988.

Издателска серия: *Biblioteka pisarzy Polskiego Oświecenia*. Instytut Badań Literackich PAN: <https://ibl.waw.pl/pl/nauka-i-badania/publikacje/biblioteka-pisarzy-polskiego-oswiecenia>

Издательска серия: *Nowa biblioteka romantyczna*. Instytut Badań Literackich PAN:
<https://ibl.waw.pl/pl/nauka-i-badania/publikacje/nowa-biblioteka-romantyczna>

Павлов, Иван, Биолчев, Боян и др. (съст.). *Преводна рецепция на европейските литератури в България. Т. 4. Славянски литератури*. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, 2002.

Inglot, Mieczysław. *Romantyzm. Słownik literatury polskiej*. Gdańsk: Słowo / obraz terytoria, 2007.

Kostkiewiczowa, Teresa. *Oświecenie. Słownik literatury polskiej*. Gdańsk: Słowo / obraz terytoria, 2007.

Ławski, Jarosław. *Marie romantyków. Metafizyczne wizje kobiecości. Mickiewicz – Malczewski – Krasiński*. Białystok: Uniwersytet w Białymstoku, 2003.

Makowski, Stanisław (red.). *„Szkoła ukraińska” w romantyzmie polskim. Szkice polsko-ukraińskie*. Wraszawa: Uniwersytet Warszawski, 2012.

Дата: 20.05.2024 г.

**Съставил: гл. ас. д-р Кристиян Янев
хон. ас. Венеса Начева**

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.